

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu
Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. **Pojedini broj 4 pare (2 novč.)**

„Natječimo se tko će biti bolji sin Hrvatske domovine!“

Ove je riječi izgovorio bivši podban d.r Nikolić-Podrinški na komersu hrvat.-srp. koalicije dne 11. tek. mj. u Zegrebu.

D.r Nikolić ugledni je član srp. sam. stranke i ove njegove krasne riječi oduševljavaju srca svih onih, koji u ovim njegovim riječima vide gotov plod one politike kojom je bila zagrijana i zagrijava se mladja napredna generacija. Ona silna borba, koju je ova mladja generacija morala izdržavati protiv zasukanog starčevićanskog fanatizma, koji je Srbe sjekirom darivao i protiv tudjinskog odurnog frankovstva, rek bi da se dovršava, te da zdrava narodna ideja o jedinstvenosti naroda hrvatskog i srpskog, o jedinstvenosti domovine iznosi konačnu pobjedu. Zdravi srpski element našega naroda udarcima sjekire i najpodlijih novinskih napada bio je silom izagnan iz redova narodnih boraca, nijekalo mu se ime, nijekala mu se prošlost, nijekala mu se budućnost, nijekao mu se napokon i onaj pedalj zemlje što ga je posjedovao. Po starčevićanskoj dogmi ostadoše bez imena, bez plemena i bez domovine. To je bio prosti skot. A plemenita srpska duša, proglašena skotom, sjekire vrijednim, je li se mogla zagrijati za hrvatsku stvar, za zajedničku nam domovinu, koju Hrvatskom zovemo?

Sramotna ta doba prodjoše, a braća Srbi, kao vrijedni i svijesni sinovi zajedničkog nam naroda hrvatskog i srpskog, čim oćutiše prve tople drhtaje iskrene ljubavi bratske sa strane Hrvata, poletiše kao lavi u redove narodnih boraca i upriješe svom snagom da oslobode zajedničku nam domovinu Hrvatsku, te nam evo kliću puni zanosa: „Natječimo se tko će biti bolji sin Hrvatske domovine!“

To nam dovikuje d.r Nikolić, a preko njega cio srpski narod.

Donosimo u prilogu njegov krasni govor i drugi isto tako krasan, d.ra Popovića. To su ode narodnoj budućnosti, narodnom jedinstvu, narodnoj slozi, ali — govoreći s d.rom Popovićem: — „Žalosno je da smo tako dugo čekali na taj čas sloge!

Koliko vremena, koliko uspjeha izgubljeno!?

Bog oprostio krivcima!

D.r Ante Makale.

Kako na drugom mjestu javljamo, naš odlični prijatelj D.r Makale dolazi, da se stalno ovdje nastani, najkašnje prvim Lipnja, a moguće i prije.

Ako ob ovome pišemo članak, nek se niko nećudi. Mi smo list ne za veliku politiku, mi smo glasnik na obranu interesa našega jadnog kraja, pritisnuta mnogim zlom i izrabljivana od mnogih zlih ljudi, afarista i spekulanta, pak, ako jedan ovako odlični naš sumišljenik, naš, možemo slobodno reći, Šibenčanin dolazi da poveća broj pravih prijatelja puka, da pojača redove naše pučke kremenjačke stranke, to je za nas jedan događaj, koji nas Šibenčane oduševljava i koji moramo zabilježiti.

D.r Makale dolazi nam iz Spljeta, gdje stoji u vodstvu stranke medju prvima i gdje je pomogao prijateljima, da se naša stranka digne i osnaži toliko, da je okupila oko sebe vas Spljet i okolicu. Dosta je to reći, da su svi težaci Spljeta i okolice u našoj pučkoj stranci. Odlaskom D.ra Makale Spljet će izgubiti odličnu silu, vrsna prvaka i neumorna radnika, a D.r Smolada kao predsjednik pučke stranke gubi u Makali svoje desno krilo.

Sve, što Spljet gubi, dobiva Šibenik i naša okolica, a u nas to tim više odskače, što naše vodstvo nije bilo toliko brojno kao splitsko i što je do danas sva naša stranka bila bez svog advokata. Sad eto to stanje prestaje, redovi vodstva jačaju, a silna vojska Kremenjaka dobiva vještog vodju i svog advokata, i to advokata, kakovih je malo i kakovim se možemo podićiti pred svakim. Sad će se barem kremenjaci imati kome obratiti, da ih zastupa, a neće ići da prose protivnika svoga.

Bog nikad svoga neostavlja, pak je on sam to htio, da naša pravedna stvar i naša poštena stranka dobije jednog ovako odličnog borca i prvaka, koji će, kao rođeni sin ove junačke naše krajine, postaviti se sa drugim našim na čelo, da oni zajednički i složno povedu ovu silnu i nepredobitnu vojsku kremenjaka, da povedu složan puk šibenski u sveti boj za prava pučka, da pod hrvatskim barjakom očiste zemlju, oslobode grad i okolicu od neprijatelja puka, od nametnika silenih i bahatih, da jednom i nad našom krajinom sine sunce slobode i zavlada staro hrvatsko poštenje, zacari se bratska sloga puka hrvatskog i srpskog.

Stvar dobra i pravedna može se za malo vrijeme pridušiti, al ne udušiti. I dolazi opet doba, kad će se silnici tresti i drhtati pred slogom puka. Sila i nasilje, nepoštenje i prevara i lukavstvo može ih još koje vrijeme održati na vlasti, al će ipak napokon kucnuti zadnja ura i puk će biti gospodar svojih truda.

Gore srca, Kremenjaci! Dižite se na noge junačke, naša će vila opet kliknuti i zapjevati pjesmu od junaka, poljana će naša oživiti novim životom — Kremenjaci na okup, u redove bojne! Silnik se već tresu, tudjinska politika i sila pada u prah. Valovi pučke stranke poplaviše već svu Dalmaciju, složan puk

u Hrvatskoj već ruši bana za banom, vladu za vladom, složan puk u Dalmaciji srušice ove naše domaće tirane, nametnike i njihovu protipučku politiku. Sav pusti novac banov. bič, zob il kukuruz, kojim je u Hrvatskoj htio potkupiti mali puk, nije prudio ništa, pak ta sramotna sredstva neće prудiti ni ovdje pred složnim pukom, pred složnom vojskom ogromne pučke stranke u Dalmaciji.

Na okup, Kremenjaci! Kao što je veliki Rim drhtao u strahu na glas, da Hannibal dolazi, tako i ovi naši kukavci na koritu tresu se pred nama i pred pojačanjem naših redova, pred dolaskom još jednog novog borca, jednog novog vodje. Čuju, da je „Hannibal ante portas“, da Hannibal dolazi, pa se u svojoj furtimaškoj duši tresu.

Kremenjaci! Pod barjak! Na okup! Hora je.

Doktor Ante Makale dolazi! — Dolazi i on, da nam pomogne, da nas vodi u borbu za narod i za pravo. On dolazi, a mi ga svi čekamo otvorena srca, otvorenih ruku, da ga primimo kao svoji svoga.

D.r Iljadica bio je do sada sam proti silnicima, sad će biti dva a ne jedan. Kremenjački pendul na kremenjačkoj uri nije se umorio kucati i pomicati kazalo na uri napred. Kremenjački pendul još će koji dan izdangubiti u kucanju i pomicanju kazala, al sad će to kucanje biti malo brže a kazalo će na uri ići napred bržim tempom i neće dugo proći, kazalo će približiti se dvanajstoj uri — uri propasti fureštove sile.

Zvono će brecati na smrt; javljaće na radost Šibenika i okolice, da su pali saveznici crne klerikale, mračnog furtimaštva, gojenčad nevonjavog čivutina Franka, prijatelji „poštenog“ Andrije Šaina i karakternog Don Pierina Kragića, skradinskog Don Gjerundia, ortaci moralnog Don Nike Vučića, fra Ante Bilonića i fratara sinjskih; da su propali izmečari Madiračine austrijsanske politike, ropske vladine sluge; da su propali lancardaši, kukuruzaši, Perci, Rudolfi, Krstelji, Gazarići, Drinkovići, Škarpe i Škarpije, poduzetnici gradnja obalnih, štetnici općine šibenske, koja je njihovom poštenom rabotom izgubila 100. hiljada fiorina na godinu; da su pali oni, koji u poslu Crnice i Lozovca šibensku općinu i šibenski puk operušaše i poguljenim perima sebe nakitiše, sebi vijenac slave i poštenja napraviše i na poštnu glavu nasadiše.

Dvanajsta ura je blizu.

Veseli se Šibeniče, Hannibal dolazi — dvanajsti je sat.

DOPISI

Jz Sinčićeve satrapije.

Tko uzme u ruke br. 20. „Objavitelja Dalmatinskoga“ o. g. i otvori te pročita Sinčićev raspis natječaja za pokriće učiteljskih mjesta šibenskog kotara, uvidjet će odmah, kako taj dekorirani pionir pučke prosvjete vrši „*unpristrano*“ propise zakona.

Pitamo zašto i na temelju kojega zakona nije raspisan natječaj za dva učiteljska mjesta pri četverorazrednoj muškoj školi u Varošu šibenskom, koja mjesta prevremeno pokrivaju 2 učiteljice, i zašto nije otvoren natječaj na prevremena pokrivena mjesta učiteljice pri ženskoj puč. školi u gradu Šibeniku?

Dakako! zakon moraju da vrše, i te kako, podloženi učitelji, dok starješine zakon ne treba da vrše, već je dosta da paze, da li ga njihovi podređeni vrše.

Nego ipak mi smo uvjereni, da će naš g. nadzor-

nik S. Sinčić, kako je „skrupulozan“ u svemu, popraviti tu svoju „nehotičnu“ pogrješku; da će on naknadno otvoriti izmakle mu natječaje, koji dan prije nego ode u pen-iju, — što mu od srca želimo. —

Pasje li pravice!

Nekoliko učitelja.

***

Skradin.

Financijske straže ovgje u mjestu sve vrše, ali svoje dužnosti savjesno ne.

Spomenut ću slučaj koji se desio nazad dana.

Ukrcato bi u nekom karu tri vrećice brašna. dvije su išle istim karom u određeno mjesto, a treća bi iskrcata u prisutnosti straže iz kara.

Ta se vreća imala natovariti za drugoga odregjenika i krenuti drugim putem.

U to približi se stražar nekom osornošću, stao psovati Boga, Gospu it.l., te dade kirijašu zapovjed, da se sve tri vreće brašna gone na Carinarski Ured.

Činovnici osudiše stranku na globu, bazirajući se na savjesne riječi straže.

Da se stranka htjela koristiti jednom vrećom brašna t. j. od 70-72 hel. nebi bila u prisutnosti stražarevoj iskrcala brašno, već kad bi se stražar odalečio.

Ali da! kad je stražar to učinio, mišljaše da će mu po expresu ko god poslati nekoliko kruna darovštine, da bolje slavi V. Lozića, a da dužnost vrši s brda i dola. — Ovoliko na znanje onima, kojih se ovo tiče, da ne bi došlo još koji put do sličnih slučajeva, koji krasno karakterišu revnost nekih drajsikara. G.

***

Prvić-Luka.

(Ive i Mate, govore na rudini).

Mate: Sa' san bij' kod njega.

Ive: Kod koga?

M.: Kod Dinka.

I.: Pa ča radi?

M.: Štije.

I.: Ča brevirijal?

M.: Ne, nego „Kremenjak“. Ti znaš, da on *moli brevirijal* na putu, da ga *svit vidi* kako je *dobra dušica*.

I.: A kad tamo, da svit zna, ča se *smrdjiva* kuha u *onom loncu*.

M.: U kên loncu?

I.: Ostavi, bolan! — Pa ča govori?

M.: Uvik jednu: da „Kremenjak“ laže.

I.: „Ako laže koza, ne laže rog“, kažu gornjaci.

M.: Ma kako on, budući *ugodnik božji*, štije onakí foj, a mi ako štijemo, gleda priko i veli, da je to antikrst?

I.: Jer *oni* mogu, a *mi* ne smimo; *mi* moramo raditi kako *oni* zapovijedaju, a *oni* mogu raditi ča je *njih* volja. Tako mora da bude.

M.: Ljut je kâ zmija. Pozelenija kâ zelenbač. Vas mu je nos otekâ; niki kažu, da je pâ u *konfulzionu*, ča je puno *vode* pija, — a *voda* mu škuntraje, pa pozele-nija i nos mu otekâ, — a niki kažu, da nij' istina, nego, ka' se umivâ, da je hotice od ljutine udarija noson u kajin.

I.: A za č' je ljut?

M.: Ima pravo, da se ljuti! I ja bi' se naljutij! *Pribrojija* se na „Kremenjak“ *od ljubavi prama puku i pučkoj stranci*, a ne će nikada da ga pofali.

I.: Kí?

M.: „Kremenjak“!

I.: Koga?

M.: Njega!

I.: Ča, njega?!

M.: Njega, njega, to se zna!

I.: A pofali ga ti u „Kremenjaku“, pa ako ne će štanpati, obrati se „Kebari“, ona će ga stalno pofaliti.

M.: I hoću! Ja ću poći u šjor Nike, pa ću mu reći: — A li, *) vi, šjor! ča vi, ki znate sve, ča ne znate, da naš *Dinko* pravi ob noć *kuntrabande*?! Ča ne znate, da je niki dan bija u Šepurini *sve do 10 ura u noći*. Ča ne znate, da je tamo *pravija feraličen nike sinjale*, pa da su skočile vanka *dvi filance*, pa su ga lipo dopratile kući?! Ma nisu ga vezali, šjor, jer on *nij' ništa učinij'*. Ono je samo malo zakasnij' kod prijatelja, pa došâ kući ka-no. Nij' hotij' doći sam, jer se boji škodlakov. Trêâ je sa svon forzon, da prostite; jer znate, šjor, da oni ne smidu, i ako je njihova *užanca*, stati vanka *posli zdrave marije*, — van, ka' bi ki od nas bija bolestan. Ako vi, šjor, ovo ne štamate, *na diku naše-ga Dinka*, ja gren drito u „Kebare“.

I.: Kušaj! pa, kad ne bi htela „Kebara“, a ti ravno u Zadar, da ti tiska „Hrvatska Bluna“.

M.: Imaš pravo. Isto gren tamo.

I.: A za č'?

M.: Gren slušati *Ćivila*, kako predikaje.

I.: A pinez'?

M.: Ima *Dinko*! Ti znaš, da *homo sine pekuniija imago est mortis*..... Eto ga gre amo! Vidi, brižnoga, kako mu je nos otekâ!..... I uvijek mu ja govorin, da ne *pije vodu*, jer da će čapati dropižiju,.... a eno, već ga je takala po nosu.

I.: A kako ti žena?

M.: Ne pitaj me sada; ne ću da moj *Dinko* čuje. *fr. Dinko*: *Ja! Vi dva uvik skupa?*

I.: A eto, šjor, ča čete; malo se *sulacajemo*. Nego, hotij san vas pitati, poštovani, *ču van je mo na nosu?*

M.: A di?.....

Mate okrenija glavu, jer mu je za *Dinkina* nosa. *Dinko* se pipa za nos, a *Ive* mu kaže za č' nije stavlja na nos malo brašna od boba, da mu *istegne infjamacijun*.

RAZNE VIJESTI.

Hrvatski sabor bio je sazvan kraljevskim reskriptom u prošli Četvrtak dne 12 tek., a u Subotu dne 14 tek. bio je drugim kraljevskim reskriptom odgodjen. — Hrvatskom saboru nije bilo dopušteno ni da se konstituiše. Pri ovome upada u oči, da je ovaj kralj. reskript, kojim se dne 14 tek. odgodio sabor, potpisan dne 3 tek. mj. dakle devet dana prije neg je bio otvoren; a otvoren je bio, da radi „u korist naroda“, a kad je htio da počme raditi, tad ga zatvoriše i odgodiše još prije neg se i konstituisao. To se može dogoditi samo u Austrougarskoj, gdje je madjarska volja i sila nad pravom i zakonom. Barem su imali čekati da vide, hoće li sabor, hoće li zastupnic htjeti raditi, pak kad bi vidjeli da neće i da sabor nije sposoban za rad, onda su ga mogli zatvoriti. A ovako izgleda i čoravima, da su ga zatvorili samo za to, što su se bojali, da će sabor biti sposoban i voljan da radi. Bio bi sposoban i voljan da radi „u korist naroda“, jer je bila izabrana ogromna većina ljudi od poštenja i značaja, koji ljube narod i mali puk, a to Madjarima nije drago. Oni bi bili voljeli, da je u Sabor došlo 50-60 propalica, narodnih pijavica, ljudi bez poštenja, bez

*) A li hoće reći: je li, je l' te.

haraktera, koji bi za svoj patakun prodali interese i prava narodna; koji bi za svoj trbuh pustili, da Madjar gnjavi mali puk, težaka i seljaka po Hrvatskoj; Madjari bi bili voljeli, da budu došli u sabor ljudi, kao oni neki u nas, koji su na propast naše općine sklopili pogodbu sa društvom u Crnici i učinili, da u ovo doba žiloždere i svake nevolje općina šibenska i njezini općinari izgube *stotinu hiljadu florina* na godinu — to bi Madjari voljeli, jer tada bi ih taki puštili, da mogu slobodno gaziti prava naroda i krnjiti pravice hrvatske i progoniti naš jezik. Kad bi bili ovaki došli u hrv. sabor, Madjari nebi zatvorili sabora, ali su došli poštení i ljudi iz puka, a tih se Madjari boje.

Pošteni bi branili prava pučka, pa za to su i učinili, da sabor bude odgodjen, da tako sad može Rauchen voditi fureštovsku politiku, politiku trbuha, kukuruza, i biča i zobi, politiku poznatih općinskih koritaša, a sve na štetu i na račun naroda hrvat. i maloga puka.

Al svršice i ta sila, a oni poštení zastupnici, koje je složan puk izabrao proti sili vlade i proti legi frankovskopopovskojmadjarskoj, braniće narod svoj i srušiti politiku fureščadi. Prošli četvrtak stari Barčić, kad je otvorio sjednicu sabora, viknuo je iza svega glasa: **van fure'ti!** a sabor za njim isto: **van fure'ti!**

Sam zamazani čifut Frank, kojemu su ovi naši furešti vikali prije koju godinu: živio, samo on i njegovi vikali su proti srpskohrvatskoj koaliciji za fureštovsku politiku.

Sa združenom braćom Hrvatima i Srbima, sa stariim Barčićem i mi klićemo iza svega glasa: **Van furešti!** Van iz kuće naše!

Prekosutra (u subotu) biće kaznena rasprava protiv J. Drezge, koji je onako divljačkim načinom napao našeg urednika na sred puta, udarivši ga šakem iznenada i potegnivši se dvaput nogom proti našem uredniku, ali ga na sreću obojice u to pogibeljno mjesto nije dohvatio.

Našeg urednika će zastupati d.r Ante Makale. — Tim danom ova vrijedna mlada sila, koja je uopće priznata jednom od najboljih u Dalmaciji, stupa prvi put pred našu javnost u Šibeniku, gdje se misli brzo nastaniti i otvoriti odvjetničku kancelariju. U njemu naša stranka i rođjeni šibenčani i okolca dobiva svog advokata; bez koga smo do sada bili i morali se uticati većinom našim otvorenim protivnicima, a vodstvo stranke i sva naša kremenjačka stranka, koja će se odsle zvati pučkom naprednom strankom, dobiva u d.ru Makali jednog odličnog prvaka i neumornog radnika.

Naš vrijedni prijatelj i budući prvak rodom je iz našeg Zlarina, sa kojim nas vežu veze krvi i rodstva, interesi i svagdašnji doticaji bliskog i prijateljskog susjedstva. —

D.r Makale dolazi u petak u večer te ostaje ovdje u subotu i nedilju za stranačke posle. Prvim Lipnja nastaniće se stalno ovdje.

Dobro nam došao, dični Kremenjače!

Pišu nam iz Dôca: Napokon su se gospoda s općine i nas sjetila. Na glavnoj ulici, koja vodi k crkvi, ima puna dva mjeseca da leži jedan veliki kamen, što se sa skalina odvalio. Trebalo je dakle dva mjeseca da gospoda promišljaju i kamen na mjesto postave. I još se mi Dolačani imamo tužiti! Potraje li napravljanjem starog kamenja, tad blago nama! Ne trebamo se bojati ni filoksere, a i Blagajna će biti suvišna.

Upitali bi samo Gospodu sa općine da u svojoj „Hrv. Rieči“ jave, koliko su od 100.000 primljenih ključica dali dolačanima? Kad su bili tako tačni, pa u

svom glasilu naznačili da je nas 22. bilo poučavano u navrćanju loze, neka još i to kažu, koliko su nam ključica dali. Ali uzalud pitamo, a nek dolačani uvide, kako ih varaju mogućnici, koji će jednom i sami sebe prevariti i — izigrati. Ovoliko za danas. Dolačani.

Parastos za pok. S. Matavulja obavio se u nedjelju po inicijativi ovdašnje Srpske čitaonice uz mnogobrojno saučešće općinstva i predstavnika mjesnih društava. Tom prilikom g. P. Magazin istakao je vrline i rad pokojnikov.

Opera. U prošlu subotu otvoreno je kazalište operom „Favorita“. Ukupno uzevši, možemo bit zadovoljni. Bas je dobar, premda nema još razvijene duboke note. Srednje i visoke imaju lijepi timbar basov. G. E. Castagnoli posjeduje lijepi glas srednjeg timbra i pjeva lijepo. Bez obzira da joj glas u nižem registru mijenja boju, ipak joj on zvuči sonornim zvukom ugodno i jasno. G. Gislou imade sitni lirični tenor, koji odava još preveć mlada pjevača ne dosta jakih prsiju. Ugodni glasić, dosta vješto rabljen, dira u srce slušaoca, osobito pri erotičnim mjestima, gdje mu se glasom prolje toplina čutstva mlada srca, košto je njegovo. Pjevajući „Spírito Gentil“ on se sam zagrijao toplim čutstvom same arije. R. Silvani nije loše, toliko sad možemo reći, a o baritonu nećemo ni govoriti.

Zborovi su i orhestar društva „Filarmonički“. I s njima možemo biti zadovoljni, a tu zaslužuje svaku hvalu g. Patucchi. Ima nedostataka, a ti se dađu razumjeti i oprostiti. Šumski rogovi pokazahu se baš dobrima.

Opetujemo: u opće je dobro i zaslužuje potporu građanstva. Sudimo ovo prema prilikama u Šibeniku.

Pišu nam iz grada: Dobro ste u zadnjem broju prekorili Općinu, što nije izvjesila barjak za smrti pok. Matavulja, koliko iz pieteta prama vrlom pokojniku, toliko i s obzira prama građanima Srbima. Zaboravili ste ipak još jednu, da je one večeri, kad je umro pok. Matavulj, glazba svirala širom svega našega grada, a mogla se odgoditi barem do sutradan.

Primamo iz grada: Čitao sam u „Hr. Rieči“ izvještaj o tečaju za učenje i navrćanje loza. U istom listu bilo je tačno naznačeno koliko je iz svakog mjesta učesnika bilo. Ali svak se čudom čudi za što „Hrvat. Rieč“ nije donijela imena svih onih, kojima je i koliko ključica dala naša općina. Znamo i to da su mnogi, koji su tečaju za navrćanje prisustvovali potrudili se do općine radi ključica, ali je odgovor bio svima jednak: nema više ključica! I dok su drugi nosili s općine na pune naramke, kremenjaci odoše praznih šaka, t. j. za nje ne bijaše ključica. Čemu ova pristranost i zapostavljanje sa strane općinske gospode i zašto praviti razliku, ondje, gdje to ne bi smjelo da bude? Fureštovci bi morali imati na umu, da nisu u svojoj kući i da ne daju od svoga.

Konačni rezultati izbora. Nakon što su u svih 88 kotara definitivno provedeni saborski izbori, ima:

hrv. pučka napred. str.	4 mandata,	4 zastupnika;
hrv. stranka prava	23 mandata,	23 zastupnika;
srpska samost. stranka	19 mandata,	18 zastupnika;
izvan stranaka	10 mandata,	8 zastupnika;
(Ukupno koalicija)	56 mandata,	53 zastupnika;
seljačka stranka	3 mandata,	2 zastupnika;
socijaliste	1 mandat,	1 zastupnik;
starčevićanci	24 mandata,	22 zastupnika;
srpski radikali	2 mandata,	2 zastupnika;
divljaci	2 mandata,	2 zastupnika.
Ukupno:	88 mandata,	82 zastupnika.

Jedan zastupnik koalicije (d.r V. pl. Nikolić) ima tri mandata, a jedan zastupnik koalicije (d.r Dušan Popović), jedan seljačke stranke (Stjepan Radić) i dva starčevićanca (David Starčević i d.r Aleks Horvat) svaki po dva mandata. Za to će se u šest kotara imati još jednom birati.

Po zanimanju izabrano je:

- 26 odvjetnika
- 13 posjednika
- 9 župnika (paroha) i kapelana
- 9 novinara
- 5 sveučilišnih profesora
- 4 srednjoškolska profesora
- 4 umirovljena javna činovnika
- 4 liječnika
- 2 odvjetnička perovodje
- 2 privatna činovnika
- 1 inžinir
- 1 ljekarnik
- 1 pučki učitelj
- 1 trgovac.

Svih svećenika zajedno ima 13, i to: 11 katoličkih i 2 pravoslavna. Relativno najviše svećenika ima među starčevićancima, na ime 6, dakle ravno jedna četvrtina. U prijašnjem saboru bilo je 10 svećenika (9 katoličkih i 1 pravoslavni); odvjetnika bilo je 29, posjednika 18, novinara 6, sveučilišnih profesora 4, srednjoškolska profesora 2.

Po narodnosti je izabrano 58 Hrvata, 23 Srba i 1 Nijemac.

Oporuka českog rodoljuba. Dne 10 o. mj. otvorena je oporuka pok. Hlavke. Imetak mu iznosi oko 16 milijuna K. Iz jednog dijela imetka ima se osnovati zaklada, koja će nositi ime njegovo i njegovih dviju pokojnih žena. Čitavi čisti dohodak iz pokretnog i nepokretnog imetka do 70% imade se upotrebiti za promicanje češke znanosti, umjetnosti i književnosti. Ostalih 30% imade se upotrebiti za potpore siromašnim českim djacima. Društvo „Jan Komensky“ u Beču dobiva rentu od 600 K. Osim toga ima puno legata za razne dobrotvorne svrhe. — Tako se ovjekovječuju češki rodoljubi!

Priopćeno. *)

VRTIKAPI MARKOVSKOM U ŠEPURINI.

„Kupiša Kres i Rak“
Ti s' bio za „Kremenjak“,
Pa s nevolje gole,
„Erida, Herkole“;
Tada u tren oka,
U dva, u tri skoka,
Ti posta „Markovski“, —
A to je lop...i!

Ne nazovi pak
Sebe poštenjak!
Ludo je od tebe
Tako nazvat sebe!
Ta znaš ti i svak
I nosati ujak,
Da to ime za te
Nije, kitni svate!

Ja sam onaj isti
Težak, ali čisti.
Pa ti opet kažem,
A znaš, da ne lažem:
Uz svu tvoju muku
I svu pustu bruku,
Poštenjaka ime
Ne ćeš steći s time!

Ti se pazi samo,
Zašto si ovamo...
Jesi l' došo zato,
Da to tvoje blato,
Po tvom običaju,
Blati nam domaju?
Zar ti bereš krune
Da nam praviš bune?!

Prvić-Šepurine, 10/3. 1908.

Ante Antić Poluš.

(Slijedi prilog)

*) Uredništvo neprima odgovornosti.

Govor D.ra Nikolića-Podrinskog na komersu u Zagrebu :

Štovani zборе! Zovete me nepripravna, pa ako govorim nepripravan, govoriti ću iz čiste duše iz one duše, koja nas je sve iznijela, iz duše naroda. U zlu se ne ponizi u dobru se ne ponesi. Ne cijenimo suviše visoko naše sile, već kročimo dalje (pljesak i odobravanje). Iznijeli smo pobjedu unatoč svim silama, svim podvalama svim smicalicama. Zašli smo u borbu. U njoj sam ustrajao i hoću (odobravanje) te ću radije poginuti nego da se pokorim onima, koji misle, da imaju pravo, da vedre i oblače. I ja sam bio gore, ali ja sam bilo naroda pipao i pogadjao mu potrebno, da mogu učiniti dužnost (Odobravanje).

Milo mi je danas vidjeti, te se moj rodni grad ne da zavadjati ali za to će trebati iščupati korov na svojoj njivi i onda će istom niči plod, koga očekujemo. Danas odlučuje svuda kultura i napredak, kojemu smo mi sluge i kad bude taj stalan nestati će trzavica, jer će sve biti odstranjene. Rabiti ćemo i antiseptična sredstva za očišćenje.

Napredovali smo znatno, da se u Zagrebu prestalo govoriti o Vlašadi i da se natječemo, tko će boje poslužiti svetoj nam stvari zajedničke nam domovine. **Natječimo se tko će biti bolji sin Hrvatske domovine.** Ova domovina, koja je toli sitna, ipak je važna, jer je ključ između zapada i istoka.

Ovaj ključ moramo držati mi. (Silno odobravanje.) Ako nas se prozvalo narodnom vladom mi smo znali i prema narodnoj volji i odstupiti (frenetičan pjesak) i da kao prosti vojnici rame uz rame vojujemo za svetu nam stvar. Mi generala ne trebamo. Nama su potrebni dobri vojnici. Gdje su vojnici dobri, tamo će generali niknuti sami od sebe. Ova zdrava misao, koja nas je danas sakupila voditi će nas i dalje.

Govor d.ra Nikolića bio je praćen burnim pljeskanjem.

Govor D.ra Dušana Popovića na komersu u Zagrebu :

Riječi su iskustva, koje teško padaju na dušu stanovitih krugova, da ja kao Srbin u bijelome Zagrebu pozdravim ovaj krasni grad (odobravanje) da čestitam našoj lijepoj Hrvatskoj domovini. (Pljesak). Riječi su to onima, koji upriješe i odozgo i odozdo da skrše slogu bratsku, te da braću obruženu i osramoćenu što lakše sataru. Sveto uvjerenje može biti mjerilo svačijem radu te pred tim sve spekulacije, fanfare, rašni planovi i slično padaju poput praha te iščezavaju netragom.

Govorilo se je, da neima Srba, no mi smo sretni, te imamo odgovor na to: kad je nevolja velika Srbin je tu (Odobravanje). Štogod se poduzimalo proti Srbima moralo je nestati poput zgrade od karata, koja pada čim dodje mali trzaj.

Govorilo se je, da će narod suditi nama samostalcima jer da zapostavljamo srpske interese. Jest, narod je sudio i padao nama devetnaestorici svoje povjerenje. (Silan pljesak). Kad progovara narod, govori vrhovni suveren i to riječ potrebe, pravde, istine.

Vjerujte, da danas mnogi gorke suze rone, da im je oružje istrgnuto iz ruku, te što su nemoćni. Cijepali su nas. I to predstade. Jedinstvo naroda je danas najjača misao i tim časom imamo mi ne dvije nego **jednu narodnu volju.** (Burno odobravanje).

Kad su Srbi znali sačuvati svoje obilježje pod

svim drugim zatornicima Slavena, budite uvjereni, da Hrvatska ne će imati boljih braniča (Silan pljesak). Samo u slozi je spas. Žalosno je da smo tako dugo čekali na taj čas sloge.

Napadali su na sve moguće načine na srpsku samostalnu stranku radi politike, no ona je ustrajala, jer je znala, da se bori za svoj narod, kad se bori za kraljevinu Hrvatsku. (Dugotrajno i burno odobravanje). Ta, zajedničko nam je sve, zajednički nam je ponos, zajednička sreća, zajednička propast.

Boreći se Srbi u Pešti znali su dobro, da se boreći za Hrvatsku bore i za svoj narod, jer on može biti samo u slobodnoj Hrvatskoj slobodan, a kad nestane Hrvatske propao je i on.

Narod je naš jedan narod sa dva imena, pa neka imena ostann, **glavno da smo jedno.** (Odobravanje).

Svakomu neka je Hrvatska svetinja, koju treba osobito čuvati, jer je prva na udarcu gorke germanizacije i za to nam ona mora biti tim svetija, što je i središte na svijetu.

Šta tražimo mi Srbi? Tražimo otvorena srca, tražimo bratsku ljubav a i to da zapamtite, da vi trebate ove borce. Dokaz? Dok bijasmo onakovi, kakove nas drugi htjedoše, držao se je Khuen i dvadeset godina. A zar ne vidite kako banovi po malo padaju odkako smo se složili. (Burno odobravanje).

Ja kličem bijelom Zagrebu: Živila sloga Hrvata i Srba! Živila Hrvatska! (Silno pljeskanje i odobravanje. Sa svih strana čestitaju govorniku).

TISKARNICA IVAN SFAGLINATZ - ŠIBENIK

— o —

Preporuča se Sl. općinstvu za izradbu
radnja, kao: Oglasa, Prijava, Okružnica.
Trgovačkih, uredovnih i župničkih obvoja.
Računa, listića s nadpisom. = Memo-
randuma, Opremnih listova. = Ugovora,
Poziva, Tražbica. = Svakovrstnih perfo-
riranih i paginiranih cedulja. = Posjet-
nica raznih vrsta i veličina. = Poziva i
programa. = Lutričkih srećaka. = Vjen-
čanih prijava. = Zvonjelka. = Mrtvačkih
oglasa. = Dopisnica. = Natpisa, itd. itd.

— o —

VELIKO SKLADIŠTE OBVOJA SVIH VRSTA CIJENA
I BOJA. HARTIJE OD NAJPROSTIJE DO NAJFINIJE.

— o —

Gotovo izvršivanje uz cijene sasvim umjerene.

